

Mezinárodní obchodní operace

Témata:

Procesní zajištění druhů mezinárodní přepravy

Operace v oblasti celního řízení

Riziko v rámci mezinárodních obchodních operací a řízení rizik

Elektronický pohyb zboží v mezinárodním měřítku

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ing. Radka Bauerová, Ph.D.

Tutorial č. 3

22. 11. 2024

Obsah přednášky

1. Logistika v mezinárodním obchodě
 - Speditéři a dopravci
2. Přeprava v mezinárodním obchodě
 - Přístavy a námořní doprava
 - Letiště a letecká doprava
 - Silniční a železniční doprava
3. Specifikace druhů přepravy
 - Námořní a říční doprava
 - Letecká doprava
 - Železniční doprava
 - Silniční doprava
 - Kombinovaná doprava
 - Další typy dopravy
4. Možnosti využití skladovacích služeb
 - Konsignační sklad

MEZINÁRODNÍ PŘEPRAVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

**Víte, který typ
dopravy zaujímá
přibližně 90 %
tonáže světového
obchodu?**

LOGISTIKA V MEZINÁRODNÍM OBCHODĚ

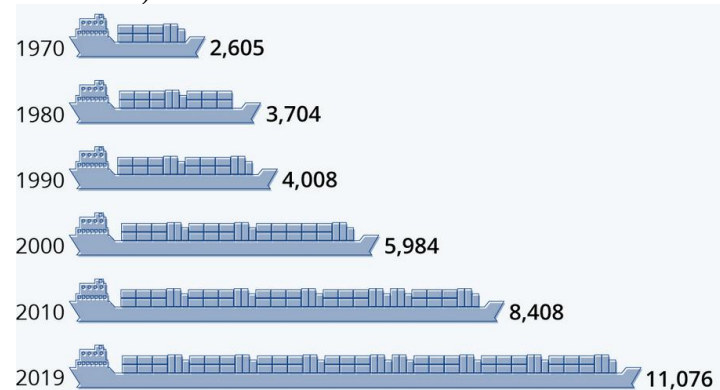

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Mezinárodní logistika je proces zahrnující **plánování, realizaci a kontrolu toku a skladování zboží, služeb a souvisejících informací** z místa původu do místa spotřeby, které se nachází v jiné zemi (David, 2017)

- Je ovlivňována mnoha **faktory**
- Mezi výrazné znaky současné logistiky **patří růst počtu a kvality vztahů a vazeb jednotlivých článků logistického řetězce** v globálním měřítku – hledají se nové cesty, metody a prostředky, které umožňují se prosadit v silně konkurenčním prostředí.
- **Nárůst celkového objemu** přepravovaného zboží
- Speditéři vs. dopravci

Obrázek č. 1: celkový objem mezinárodního námořního obchodu (v milionech tun nákladu)

Zdroj: Statista, 2023

NÁMOŘNÍ A ŘÍČNÍ DOPRAVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Nejvýznamnější druh dopravy v mezinárodním obchodě provozovaný zasílateli.
- Vlastníci lodí jsou ekonomicky velmi silné subjekty (rejdaři), sdružují se do námořních konferencí.

VÝHODY

NEVÝHODY

Co je to konosament?

Osvědčení o přijetí zboží k námořní přepravě, jednorázový cenný papír, dokument evidující vlastnictví zboží.

- Pokud se při přejímací kontrole nevyskytnou žádné zjevné závady, zůstává nákladní list „čistý“ – je snazší jej prodat, než když je konosament nečistý.
 - Konosament je dokladem s **právem požadovat vydání zásilky**.
 - Dopravce je povinen vydat zásilku **osobě oprávněné z konosamentu**, pokud tato osoba předloží konosament a potvrdí na něm převzetí zásilky.
 - Práva z konosamentu se převádějí při vystavení dokumentu:
 - **na řad oprávněné osoby** (vyplněný nebo nevyplněný rubopis (indosament)),
 - **na jméno oprávněného** (podle ustanovení o postoupení pohledávky),
 - **na doručitele** (jeho fyzickým předáním).
-

LETECKÁ DOPRAVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Celkově velmi nízký objem letecké přepravy v rámci mezinárodního obchodu, protože se používá pouze pro vybrané komodity, jako jsou počítače, léky, potraviny a suroviny podléhající rychlé zkáze, květiny nebo umělecké předměty.

VÝHODY

NEVÝHODY

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Vhodná pro větší objemy zboží, zejména pokud má **společnost k dispozici vlečku**.
- Dokladem o přijetí zboží k přepravě a uzavření přepravní smlouvy je **železniční nákladní list** (vystavuje se pro vozové zásilky zvlášť pro každý vůz, pro jednotlivé zásilky nebo spěšné zásilky pro každou zásilku)

VÝHODY

NEVÝHODY

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Slouží k přepravě nákladu, který může mít podobu:

- **vagonů** – pro každou přepravu nutný alespoň jeden samostatný vagon,
- **jednotlivých zásilek** – omezených objemem nebo hmotností, jsou prostřednictvím sběrné služby sestaveny v takovém množství, aby jejich expedice byla ekonomicky a logisticky efektivní
- **expresní zásilky** – hmotnost je omezena na 15kg, přepravují se současně s přepravou osob,
- **kontejnerové zásilky,**
- **kombinovaná přeprava** – například RoLa (doprava s využitím silnice a železnice)

Definice ČSN 269375 „Terminologie kombinované dopravy“

- **Kombinovaná doprava** je intermodální přeprava, kdy převážná část trasy se uskutečňuje po železnici, vnitrozemskou vodní cestou nebo na moři a přičemž počáteční (svoz) a nebo závěrečná část (rozvoz) probíhá po silnici a je zpravidla co nejkratší.
- **Intermodální přeprava** je multimodální přeprava zboží v jedné a téže přepravní jednotce nebo silničním vozidle, která/které postupně užije různých druhů dopravy bez manipulace se samotným zbožím při měnících se druhů dopravy.
- **Multimodální přeprava** je přeprava zboží nejméně dvěma různými druhy dopravy.

SILNIČNÍ DOPRAVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Nejrychleji rostoucí, ale také nejproblematictější druh dopravy v Evropě.
- Silné konkurenční prostředí mezi dopravci.
- Hlavní formy dopravy:
 - **kusová (svozová služba)** – ceny na základě pevných přepravních tarifů
 - **celokamionová** – ceny smluvní

VÝHODY

NEVÝHODY

KOMBINOVANÁ DOPRAVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Definice se v jednotlivých zemích značně liší.
- V některých případech je realizována na základě jediného přepravního dokladu – **multimodální přeprava**. Přeprava nákladu více druhy dopravy, kdy se přepravují unifikované jednotky, které se nemění váhy ani formou a na každý druh dopravy je vystavován jiný přepravní doklad – **intermodální přeprava**.
- Základním účelem kombinované přepravy je zajistit fyzický přesun předmětu přepravy „z domu do domu“ s využitím jediného provozovatele multimodální dopravy (MTO).

VÝHODY

NEVÝHODY

DALŠÍ TYPY DOPRAVY

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Potrubní přeprava ropy a zemního plynu

- Nepřetržitá kontinuální přeprava
- Vyžaduje vysoké počáteční investice, ale nepodléhá klimatickým vlivům
- Potrubí z těžebních oblastí a potrubí z terminálů ve velkých přístavech

Poštovní a kurýrní doprava

- Význam roste v souvislosti s elektronickým obchodem
- Expresní doručování menších objemů a hmotností nebo obchodních dokumentů
- Výhodou je vysoká rychlost a pokrytí přepravního úseku
- Poskytuje také celní odbavení, osobní předání

POROVNÁNÍ VYBRANÝCH DRUHŮ DOPRAVY

Vlastnosti	Železniční doprava	Silniční doprava	Letecká doprava	Vodní doprava	Potrubiční doprava
Služba „od dveří ke dveřím“	Někdy	Ano	Ne	Někdy	Někdy
Cena	Nízká	Střední	Velmi vysoká	Velmi nízké	Velmi nízká
Rychlost	Pomalá	Středně rychlá	Pomalá	Velmi pomalá	Velmi rychlá
Spolehlivost	Střední	Střední	Velmi velká	Nízká	Velmi velká
Potřeba balení	Vysoká	Střední	Vysoká	Vysoká	Žádná
Riziko ztráty/poškození	Střední	Střední	Nízké	Střední	Velmi nízké
Flexibilita	Nízká	Vysoká	Velmi nízká	Nízká	Velmi nízká
Dopad na životní prostředí	Nízký	Střední	Vysoký	Nízký	Nízký*

Zdroj: Gourdin, K., 2006; upraveno a aktualizováno

*ale možná katastrofa bude mít významný dopad

MOŽNOSTI VYUŽITÍ SKLADOVACÍCH SLUŽEB

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Skladovací služby jsou upraveny smlouvou o skladování – skladovatel se zavazuje převzít věc, aby ji uložil a opatroval, ukladatel se zase zavazuje zaplatit mu za skladování odměnu ve formě skladného.
- Skladištní list – doklad s dispozičním právem ke skladované věci – má povahu obchodovatelného cenného papíru.

Povinnosti skladovatele:

- je uložit svěřenou věc odděleně od ostatních skladovaných věcí,
- Odpovídá za škodu na skladované věci (pokud se nejedná o škodu způsobenou samotným ukladatelem, vadou věci nebo její přirozenou povahou)

Práva skladovatele:

- Zástavní právo
- právo na kompenzaci účelně vynaložených nákladů spojených se skladováním, pokud již nejsou součástí odměny.

KONSIGNAČNÍ SKLAD

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Specifická forma skladovací činnosti – nejčastěji je provozovaný kupujícím, obchodním zástupcem nebo komisionářem.
- V závislosti na smlouvě mezi odběratelem a dodavatelem zákazník odebere z konsignačního skladu konkrétní položky a seznam vyskladněných artiklů je následně odeslán dodavateli, který na jeho základě vystaví fakturu.
- Je výhodný v případě, že cílový region nebo teritorium jsou z důvodu logistické obslužnosti nebo obchodněpolitických bariér obtížně dostupné.
- Zboží zůstává po celou dobu skladování a prodeje ve vlastnictví prodávajícího a právní rámec je kombinací smlouvy komisionářské a smlouvy o skladování.

Vedení konsignačního skladu může být doplněno smlouvou o uskladňování v **celním skladu** – umožňuje zboží skladovat takovým způsobem, že po dobu skladování není uplatněno dovozní clo, daně nebo jiná obchodněpolitická opatření.

Obsah přednášky

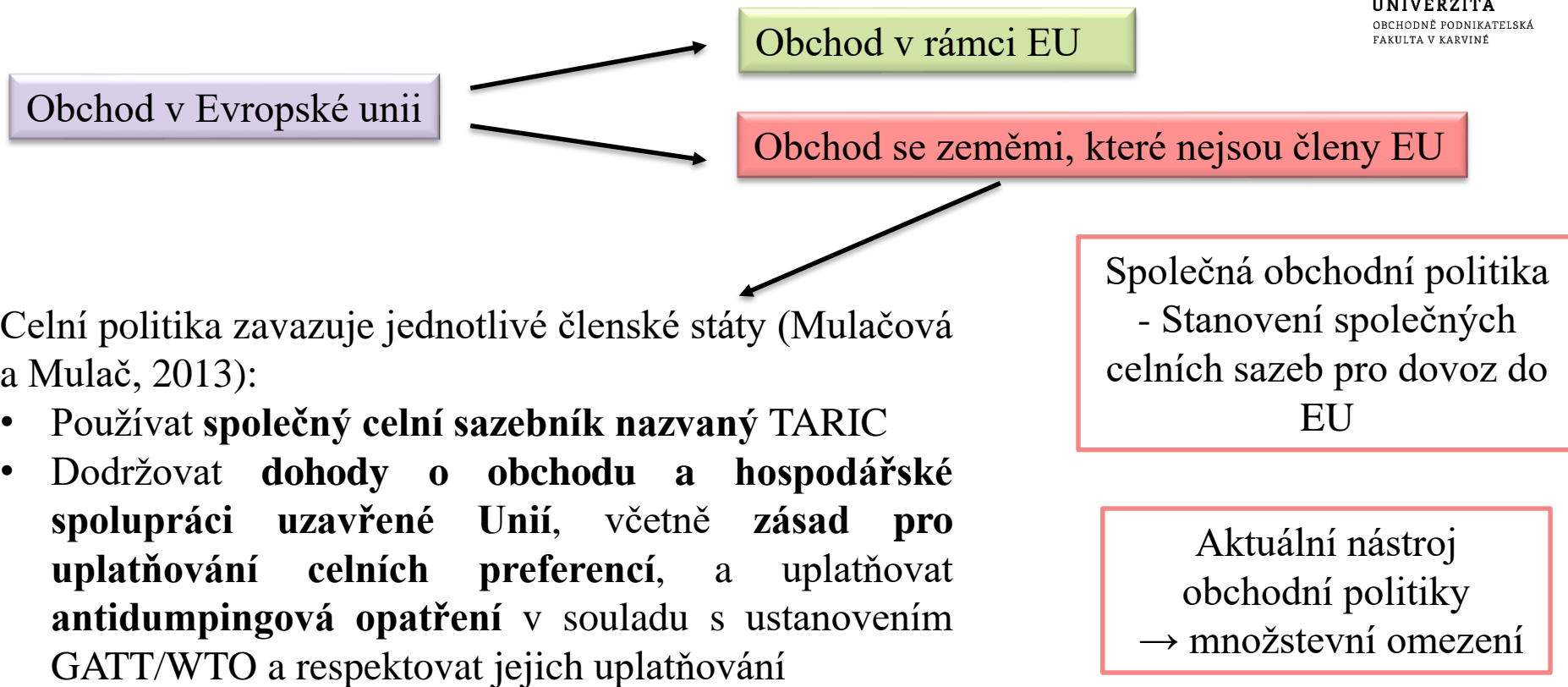
1. Proces celního řízení
2. Celní odbavení
 - Průběh celního řízení
 - Celní sazebník
3. Představení systému integrovaného tarifu EU
4. Specifikace postupů zkoumání původu zboží a celních režimů
 - EORI
 - Celní režimy
 - Celní dluh

VÝCHODISKA CELNÍHO ŘÍZENÍ V EU

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

CELNÍ ODBAVENÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Úkon, při kterém zboží prochází celním řízením, aby mohlo vstoupit do země nebo ji opustit.
- Pro úspěšné celní odbavení je důležité připravit a předložit **dokumenty** potřebné k usnadnění vývozu nebo dovozu do země, zastoupení vývozce/dovozce při celní kontrole, vyměření cla, zaplacení cla a přijetí nákladu po vyřízení celních povinností spolu s doklady.
- V poslední době stále více využívané **elektronické celní odbavení**.

CO JE TO CELNÍ POPLATEK?

PODVOODY PŘI CELNÍM ODBAVENÍ

OLAF doporučil vymáhání více než

2,7 miliardy EUR

nezaplacených cel za

podhodnocené zboží a **300**

milionů EUR v případě

antidumpingových cel v odvětví solárních panelů, bionafty a dalších v letech 2017 až 2019.

PRŮBĚH CELNÍHO ŘÍZENÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Zahajuje se na základě **prohlášení deklaranta přijatého celním úřadem.**
- Osoba podávající celní prohlášení se nazývá deklarant.
- Deklarant **může jmenovat osobu,** která ho bude zastupovat při celním řízení.
- Základním nástrojem je **celní sazebník.**
- Celní řízení se ukončuje **vyměřením cla, daní a uplatněním dalších obchodněpolitických opatření** a zboží se propouští do navrženého **celního režimu.**

PADĚLANÉ ZBOŽÍ

V roce 2018 bylo zadrženo téměř **27 milionů kusů** zboží porušujícího práva duševního vlastnictví v hodnotě téměř **740 milionů EUR.**

- Je dokument vydaný v souladu s celním právem a dovozní a vývozní clo na zboží je stanoveno na základě zařazení v člením sazebníku a jeho původu. (David, 2017)
- Jeho účelem je podrobně popsat každou položku zboží nebo průmyslový výrobek, který se do země dováží a přiřadit mu procentní sazbu dovozního cla ad valorem.
- V některých případech existuje společný celní sazebník v rámci obchodního bloku (EU, MERCOSUR)

POZASTAVENÍ CEL

System firmám umožňuje snížit vstupní náklady při dovozu surovin a komponentů, **které se v EU nevyrábějí** (nebo vyrobené množství v EU nepostačuje k pokrytí poptávky). České firmy díky pozastavení cel dosahují výrazných úspor, v roce 2022 celní suspenze a kvóty ušetřily českým firmám **1,23 mld. Kč.** (MPO, 2023)

SYSTÉM INTEGROVANÉHO TARIFU EU (TARIC)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Jedná se o vícejazyčnou databázi, která zahrnuje všechna opatření týkající se celního sazebníku, obchodních a zemědělských právních předpisů EU.
- Integrace a kódování těchto opatření usnadňuje jejich jednotné uplatňování všemi členskými státy a poskytuje všem hospodářským subjektům **jasný přehled o opatřeních**, která je třeba přijmout při dovozu zboží do EU nebo vývozu zboží z EU.
- Umožňuje:
 - **Shromažďovat statistiky** o dotčených opatřeních v rámci celé EU
 - **Okamžité a správné informace** pro vnitrostátní správní orgány členských států (denní přenosy údajů prostřednictvím elektronické sítě) pro podporu automatického celního odbavení.

SPECIFIKACE POSTUPŮ ZKOUMÁNÍ PŮVODU ZBOŽÍ A CELNÍCH REŽIMŮ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Podání žádosti - Systém celních rozhodnutí (CDS)

EU Trader Portal

Číslo EORI

CELNÍ REŽIMY

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Dva typy celních režimů:

- **Režim propuštění do volného oběhu** – na základě celního prohlášení v případě, kdy jsou splněny všechny dovozní podmínky (zaplacení všech cel a poplatků, předložení dovozní licence pro zboží podléhající kvótám, předložení všech použitelných povolení a osvědčení),
- **Zvláštní řízení**
 - Tranzit unie
 - Uskladnění
 - Zvláštní použití
 - Zušlechťovací styk

REŽIM TRANZIT

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

Tranzit unie

Zahrnuje vnitřní a vnější tranzit

Režim vnějšího tranzitu umožňuje přepravu zboží, které není zbožím Unie, mezi dvěma místy na člením území Unie, aniž by toto zboží podléhalo:

- **dovoznímu clu,**
- jiným poplatkům stanoveným dalšími příslušnými platnými předpisy,
- obchodněpolitickým opatřením, pokud tato opatření nezakazují vstup zboží na celní území unie nebo jeho výstup z tohoto území.

Povinnosti držitele režimu jsou splněny a režim tranzitu je ukončen, jakmile je zboží v tomto režimu spolu s požadovanými informacemi k dispozici celnímu úřadu určenému v souladu s celními předpisy.

JAKÉ JSOU POVINNOSTI
DRŽITELE TRANZITNÍHO
REŽIMU UNIE?

KDE JE NAJDEME
UVEDENÉ?

REŽIM USKLADNĚNÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Má dvě formy - v celním skladu a ve svobodném pásmu.

CELNÍ SKLAD

- Prostor, kde lze umístit zboží dovážené ze zemí mimo EU na neomezenou dobu bez nutnosti přímé platby cla.
- V celním skladu lze se zbožím zacházet pouze v rozsahu nezbytně nutném pro další přepravu (třídít, vážit, sdružovat,...).
- Pro uvolnění zboží z celního skladu je nutné podat celní prohlášení.

SVOBODNÉ PÁSMO

- Jsou části celního území Unie, na které může být zboží dovezeno bez dovozního cla, dokud mu není přidělen jiný schválený celní režim, nebo dokud není zpětně vyvezeno.
 - V tomto režimu je možné zboží podrobit jednoduchým operacím, jako je zpracování a opětovné zabalení.
-

REŽIM ZVLÁŠTNÍHO POUŽITÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

➤ Dočasné použití

- Zboží, které není zbožím Unie může vstoupit do EU bez zaplacení dovozního cla, pokud však je určeno ke zpětnému vývozu beze změny, maximálně však po dobu dvou let.

➤ Konečné užití

- Zboží může být propuštěno do volného oběhu s osvobozením od cla nebo sníženou sazbou cla z důvodu jeho zvláštního použití (například zboží pro vzdělávací, vědecké a kulturní účely)

REŽIM ZUŠLECHŤOVACÍHO STYKU

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

➤ Aktivní

- Zboží může být dováženo do EU, aniž by podléhalo cům, daním a formalitám, pokud má být zpracováno pod celním dohledem a poté zpětně vyvezeno.

➤ Pasivní

- Zboží Unie může být dočasně vyvezeno z celního území Unie za účelem zušlechťovacího styku a takto zušlechtěné zboží může být následně propuštěno do volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla.

Zušlechtění – například kompletace zboží, montáže, placená/neplacená i záruční oprava)

SYSTEM INTEGROVANÉHO TARIFU

- cvičení k osvojení si práce se systémem TARIC

Postup zpracování úlohy:

- U jednotlivých obchodních operací ze zadání určete, o jaký celní režim se jedná a uveďte výši cla.
 - Pro zpracování použijte poznatky z dnešní přednášky a pracujte s aplikací TARIC.
- Za správné vypracování je možné získat až **4 body**.
- Zadání obdrženo a zpracováváno na přednášce. Ti, kteří nebyli na přednášce, tak si mohou zadání stáhnout sami z IS, vypracovat, naskenovat a zaslat na e-mail vyučující. Zadání je dostupné v interaktivní osnově 3. tutoriálu.

Obsah přednášky

SILESIA
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

1. Riziko v rámci realizace mezinárodních obchodních operací
 - Systematické a nesystematické riziko
 - Endogenní a exogenní riziko
2. Úrovně rizik
3. Dělení rizik
 - Cenové riziko
 - Finanční riziko
 - Riziko kolísání měnových kurzů
 - Riziko spojené s danou zemí
 - Rizika plynoucí od zákazníka

RIZIKO V RÁMCI REALIZACE MEZINÁRODNÍCH OBCHODNÍCH OPERACÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Pravděpodobnost ztráty (Merriam-Webster, 1984).

Podnikatelské riziko je základní riziko provozu podniku při absenci financování (Hirschey, 2009).

Podnikatelské riziko je dopad aktuálně neznámé události na podnikání a potenciální problém (Sadgrove, 2015).

Riziko je vliv nejistoty na cíle (ISO 31000).

KLASIFIKACE PODNIKATELSKÉHO RIZIKA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Existují dvě základní klasifikace podnikatelského rizika (Lambing a Kuehl, 2014; Miles, 2011):

- Z pohledu vzniku: **systematické** (ekonomické/tržní) a **nesystematické** riziko (riziko založené na odvětví),
- Z pohledu dopadu: **endogenní** (interní kontrolovatelná rizika) a **exogenní** riziko (nekontrolovatelná rizika).

ÚROVNĚ RIZIK

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Rizika nabývají různých úrovní **od nízkých nebo zanedbatelných, až po extrémní.**
- Jasným vymezením úrovní kategorií společnost rychle pochopí vyhodnocenou **pravděpodobnost výskytu rizik** pro svou podnikatelskou činnost (Blyth, 2008)

Rizika můžeme rozdělit do čtyř následujících úrovní (Blyth, 2008):

- nízké riziko,
- střední riziko,
- vysoké riziko,
- extrémní riziko.

Obrázek č. 1: Největší podnikatelská rizika v roce 2021

Rank (2021)	% Responses	Risk Name	Business Risk Examples	Change from 2020
#1	41%	Business Interruption	Supply chain disruptions	↑
#2	40%	Pandemic Outbreak	Health and workforce issues, restrictions on movement	↑
#3	40%	Cyber Incidents	Cybercrime, IT failure/outage, data breaches, fines and penalties	↓
#4	19%	Market Developments	Volatility, intensified competition/new entrants, M&A, market stagnation, market fluctuation	↑
#5	19%	Legislation/Regulation Changes	Trade wars and tariffs, economic sanctions, protectionism, Brexit, Euro-zone disintegration	↓
#6	17%	Natural Catastrophes	Storm, flood, earthquake, wildfire	↓
#7	16%	Fire, Explosion	-	↓
#8	13%	Macroeconomic Developments	Monetary policies, austerity programs, commodity price increase, deflation, inflation	↑
#9	13%	Climate Change	-	↓
#10	11%	Political Risks And Violence	Political instability, war, terrorism, civil commotion, riots and looting	↑

Zdroj: webová stránka Visual Capitalist. Dostupné z:
<https://www.visualcapitalist.com/the-biggest-business-risks-around-the-world/>

NÍZKÉ A STŘEDNÍ RIZIKO

- Výskyt rizika je **nepravděpodobný**
- **Neměla by být zavedena žádná zvláštní nebo nákladná opatření**, kromě standardních firemních zásad a postupů.
- Podrobný plán řízení rizik nemusí být nutný.
- Je však užitečné **pravidelné nebo každoroční školení o rizicích**.

- Je **možné, že riziko nastane**.
- Opatření ke zmírnění rizika by měla odrážet náklady a dopady na společnost a podnikatelské činnosti, zachycené v rámci **základního plánu řízení rizik**.
- **Každoroční školení nižšího managementu a zřízení projektových skupin pro krizové řízení** bude pro společnost přínosné jako součást opatření pro krizové plánování.

VYSOKÉ A EXTRÉMNÍ RIZIKO

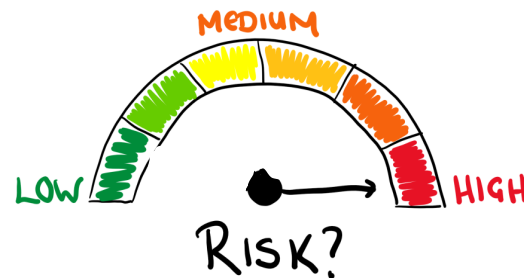
SLEZSKÁ
UNIVERZITA

LSKÁ

- Předpokládá se, že riziko pravděpodobně nastane.
- Je doporučeno stanovit **odpovídající rozpočet na vypracování zásad a postupů** proti pravděpodobnosti rizika a následným dopadům v rámci podrobného plánu řízení rizik.
- Důkladné **pololetní školení managementu** podpoří organizaci v účinnější reakci na případnou krizovou událost.

- **Je jisté**, že riziko v určité fázi životnosti projektové činnosti nastane.
- Společnost by měla **zvážit, zda bude v činnosti pokračovat** nebo zda v rámci podrobného plánu řízení rizik **uzná její dopady a reakce na ně**.

EXTRÉMNÍ RIZIKO

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Je jisté**, že riziko v určité fázi životnosti projektové činnosti nastane.
- Společnost by měla **zvážit, zda bude v činnosti pokračovat** nebo zda v rámci podrobného plánu řízení rizik **uzná její dopady a reakce na ně**.

SPECIFIKACE TUZEMSKÉHO A MEZINÁRODNÍHO RIZIKA V OBCHODNÍCH OPERACÍCH

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

DOMÁCÍ RIZIKO

- Nízké
- Obchodní operace většinou zajišťovány stejnou jednotnou měnou
- Snadný obchodní průzkum
- Menší kapitálové investice
- Nejznámějšími riziky je riziko přírodních katastrof, regulační a právní riziko, sociálně-politické riziko, riziko zahájení činnosti a provozní riziko, technologické, tržní, finanční a ekonomické.

MEZINÁRODNÍ RIZIKO

- Spojené s dalšími riziky a obtížemi
- Obchodní operace prováděny ve více měnách
- Obchodní průzkum se provádí obtížně, zákazníci jsou různorodější
- Velké kapitálové investice
- Hlavními riziky jsou finanční riziko, riziko kolísání měnových kurzů, riziko země a riziko zákazníka.

**Jaká je míra rizika při obchodování
v rozvojových zemích?**

NOVÉ VÝZVY PŘI PLÁNOVÁNÍ VSTUPU NA MEZINÁRODNÍ TRHY

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Trend liberalizace mezinárodního obchodu – snížení netarifních překážek – svět se zmenšuje, ale trhy se rozšiřují, protože se snižují obchodní bariéry.
- Preferenční a volné obchodní výhody poskytované obchodními bloky.

NÁRŮST GLOBÁLNÍ KONKURENCE

NÁRŮST SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ NESTABILITY

ZMĚNA NÁKUPNÍCH TRENDŮ

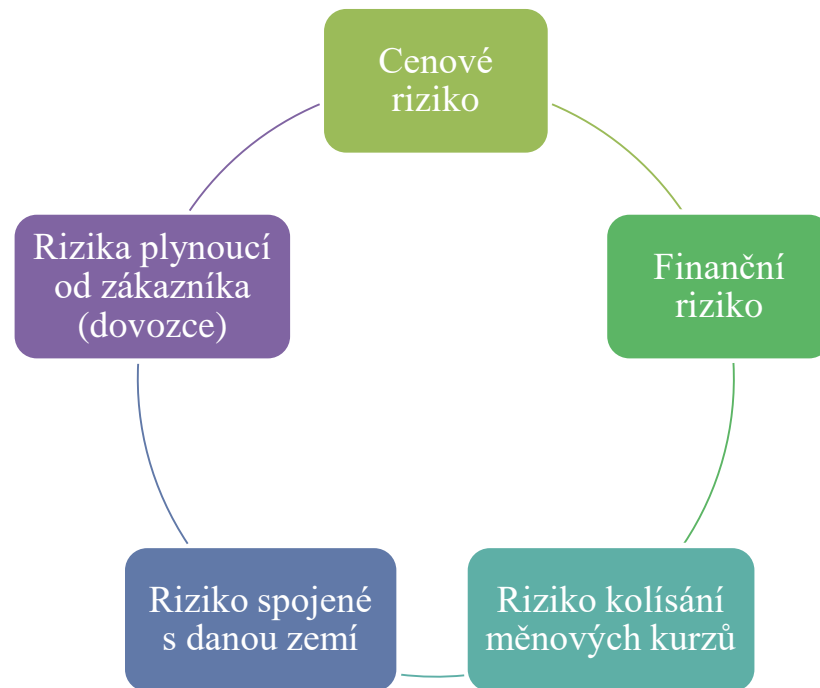

DĚLENÍ RIZIK

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Kromě obecného rozdělení rizika na systematické, nesystematické, endogenní a exogenní můžeme riziko při realizaci obchodních operací rozdělit také podle různých dalších **specifických oblastí**.
- Mezi hlavní rizika při provádění obchodních operací v mezinárodním obchodě řadíme (DiMatteo, 2016; Singh, 2009):

FINANČNÍ RIZIKO

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Vývozce musí prověřit **úvěruschopnost dovozce** (Dun & Bradstreet), **pravidla a předpisy odběratelů v zahraniční zemi** – problém platební bilance (některé země omezují platby pouze ve volných devizách nebo v asijských dolarech ze zemí, které se účastní Asijské clearingové unie).
- Míra rizika ve finančních záležitostech je v mezinárodním obchodu větší a **soudní spory jsou nákladným procesem**, proto musí vývozce při volbě způsobu přijímání plateb od zahraničních odběratelů postupovat obezřetně.
- S finančním rizikem se pojí **úvěrové riziko** spojené s neinkasováním pohledávky.

Jak se mohou firmy proti úvěrovému riziku chránit při expanzi na mezinárodní trhy?

RIZIKO KOLÍSÁNÍ MĚNOVÝCH KÚRZŮ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Riziko, že operace a ziskovost mohou být ovlivněny změnami směnných kurzů mezi měnami.
- Mezinárodní obchodníci si mohou nechat pokrýt své riziko u autorizovaných obchodníků s cizími měnami (forwardové měnové krytí).

Příklad:

Pokud vývozce obchoduje v indických rupiích a výnosy z prodeje podle vládní politiky přicházejí ve volných devizách, jako jsou dolary, eura nebo libry, musí být nesmírně opatrný při zohledňování znehodnocení nebo zhodnocení indické rupie.

Pokud rupie posiluje, vývozce se obává, že za své obchodní transakce obdrží méně indických rupií, a pokud rupie depreciuje, vývozci obdrží více indických rupií v důsledku rozdílu směnného kurzu vůči fakturované měně.

RIZIKO ZEMĚ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Rizika jsou spojena nejen s dovozcem, ale také se zemí, ve které se dovozce nachází. V případě ekonomických turbulencí (krize) může dojít k **devizovým omezením**.
- Dalšími riziky jsou **dovozní omezení, zhroucení bankovních systémů** nebo **zemí dovozců**. V zemi dovozce může dojít k válce, povstání, bojům, velkým teroristickým a kybernetickým útokům nebo občanským nepokojům → způsobí zhroucení finančního a bankovního systému země a tím znemožní na určitou dobu provádět platby.
- Další riziko se pojí s **přírodními katastrofami** (tsunami, zemětřesení, sopečné erupce, sucha nebo záplavy) → také způsobuje zpoždění provedení plateb dovozcem.

Klasifikace rizika země dle OECD [zde](#)

U kterých zemí došlo ke zhoršení rizika dle klasifikace OECD? Jaké mohou být důvody?

RIZIKA PLYNOUCÍ OD ZÁKAZNÍKA (DOVOZCE)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Je nutné kontrolovat **solventnost dovozce** (jak dlouho dovozce podniká, jaký druh obchodu nebo obchodů v minulosti provozoval, vztahy dovozce s jeho dodavateli, bankami a vládou, zkontrolovat, zda respektuje zákony, pravidla a předpisy své země, zda je čestný a respektuje pravidla a předpisy jiných zemí.
- Provéřit **úvěruschopnost dovozce** – pozor nemá nic společného s úvěruschopností země, protože v současné době dochází k neetickému chování i u málo rizikových zemí.

Po ověření solventnosti a úvěruschopnosti musí společnost přijmout nezbytná opatření ke krytí rizik – **pojistné krytí** (i v případě, že je dovozce solventní a úvěruschopný, může být vývozce vystaven rizikům, která nemůže ovlivnit).

KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY RIZIK PODNIKÁNÍ NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI A JEJICH ZMÍRNĚNÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

TYP RIZIKA	POPIS	ZMÍRNĚNÍ RIZIKA
Riziko země	Různé země mají různé rizikové charakteristiky	Mělo by být provedeno posouzení rizik, aby se zjistila politická a ekonomická stabilita cizí země.
Riziko nedodání zboží	Kupující provede platbu, ale zboží nikdy neobdrží	Dokumentární platba (dokumentární akreditiv, dokumentární inkaso – dokumenty proti akceptaci a dokumenty proti placení)
Riziko nezaplacení	Prodávající odešle zboží, ale nikdy neobdrží platbu	Hotovost předem, akreditiv, výhrada vlastnictví, konsignace
Jazykové riziko	Nepochopení ústní komunikace a písemné smlouvy	Překlad, smlouva v obou jazycích
Kulturní riziko	Riziko urážky druhé strany; různé styly vyjednávání	Etiketa, budování důvěry
Měnové riziko	Rizika fluktuace, konvertibility a repatriace	Platba ve vlastní měně, zajištění, protislužba
Politické riziko	Změna předpisů	Pojištění politických rizik, dvoustranné investiční dohody, koncesní smlouvy
Právní riziko	Rozdíly v právu, vymahatelnosti práva a opravných prostředcích vykonatelnost soudních rozhodnutí	Zahraniční advokát, smluvní opravné prostředky, volba práva, rozhodčí doložka
Zvláštní dovozní zákony	Požadavky na místní účast a obsah, normy	Výběr trhu, využívání nezávislých dodavatelů
Převážní riziko	Poškození zboží při přepravě a zmeškání dodávky	Pojištění nákladu, Incoterms

Postup zpracování úlohy:

- Vyberte si **jednu** z následujících zemí: Thajsko, Saúdská Arábie, Argentina, Filipíny, Venezuela. Záleží pouze na Vás, jakou zemi si pro zpracování úlohy vyberete.
 - Odpovězte na následující otázky v souvislosti s vybranou zemí:
 - **Jaká jsou rizika** obchodování s danou zemí?
 - Do jaké **úrovně rizik** byste je zařadili a proč?
 - Jak byste tato **rizika zmírnili**?
 - Z jakých **zdrojů** jste získali informace?
- Za zpracování tohoto úkolu můžete získat až **2 body** (dle kvality zpracování). Vypracovanou úlohu vložte do odevzdávárny v IS. K úloze není tištěné zadání – je na Vás jakou formou ji vypracujete (například jako tabulku na předcházejícím snímku s doplněním úrovně rizik)

ŘÍZENÍ RIZIK

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Vyžaduje vytvoření preventivních opatření pro zabránění ztrátám a vzniku nedobytných pohledávek.
- Analýza podnikatelských rizik – analýza rizik před odesláním zboží a analýza rizik po odeslání zboží

ŘÍZENÍ OBCHODNÍCH RIZIK

- Výrobní rizika, rizika neodstranění a platební rizika
- Na základě jejich vyhodnocení jsou formulovány platební podmínky
- Tato rizika lze přenést na třetí stranu (forfaiting a faktoring)

ŘÍZENÍ TERITORIÁLNÍCH RIZIK

- Týkají se především ekonomické, politické, sociální a přírodní situace v dané zemi
 - Předejít nebo omezit velkou ztrátu lze vhodnou teritoriální diverzifikací obchodních, úvěrových a investičních aktivit vývozce.
-

MATICE RIZIK

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Manažeři mohou pro znázornění úrovně rizika použít následující základní tabulku. V následující tabulce jsou rizika hodnocena v globálních faktorech charakteru. Podniky musí při hodnocení posuzovat ty faktory, které je mohou ovlivnit, ať už z vnějšího, nebo vnitřního prostředí.

		DOPAD			
		Nízký	Střední	Vysoký	Extrémní
PRAVDĚPOD OBNOST	Nízká	J	I, L	K	
	Střední		G	H	
	Vysoká		F	B, C, D, E	
	Extrémní				A

- A. Extrémní povětrnostní jevy
- B. Kybernetické útoky
- C. přírodní katastrofy
- D. Vodní krize
- E. Nedobrovolná migrace velkého rozsahu
- F. Podvody s daty nebo krádeže
- G. Selhání státní správy
- H. Výpadek kritické informační infrastruktury
- I. Šok v cenách energií
- J. Selhání finančního mechanismu nebo instituce
- K. Zhroucení nebo krize státu

Zdroj: Blyth, 2008; The Global Risks Landscape 2019; vlastní zpracování

Nízké riziko

Střední riziko

Vysoké riziko

Extrémní riziko

Obsah přednášky

1. Předpoklady elektronického zboží
2. Využití moderních přístupů v retailingu v rámci obchodních modelů
3. Elektronizace procesů v logistice
4. Elektronické celní řízení a výkaznictví
5. Robotika v distribučním kanálu

ELEKTRONICKÉ ZBOŽÍ Z MEZINÁRODNÍHO HLEDISKA

SLEZSKÁ

- **Mezinárodní elektronické obchodování** je prodej produktů prostřednictvím webových stránek elektronického obchodu kupujícím v cizích zemích – mezinárodní elektronické obchodování je pro „pure play“ společnosti i pro kamenné prodejny jednodušší vzhledem k rozšíření digitálních nástrojů.
- **Příležitosti** – nakupovat zásoby za nízkou cenu po celém světě, možnost prodávat na globálním trhu hned od začátku, pomáhá vstoupit rozvojovým zemím na globální trh (může snížit rozdíly mezi bohatými a chudými zeměmi), lidé a firmy mohou získávat výrobky a služby z celého světa.
- **Překážky a problémy** – kulturní problémy, jazykové problémy, časové a vzdálenostní, problémy s infrastrukturou, měnové výzvy

MODERNÍ PŘÍSTUPY V RETAILINGU V RÁMCI OBCHODNÍCH MODELŮ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Obchodní model je soubor plánovaných aktivit, které mají za následek zisk na trhu, v případě obchodního modelu e-commerce je k tomu využíván internet a webový prostor.

Pro zkvalitnění obchodních procesů, jejich zrychlení, přesnění a zlevnění lze používat v rámci e-commerce obchodního modelu následující přístupy:

- Vícekanálový maloobchod,
- Digitální marketing,
- Algoritmy strojového učení,
- Cloudové služby,
- Rozšířenou realitu,
- Virtuální realitu,
- Hlasovou AI aktivaci,
- Metasvět/metavesmír

NIKELAND – PŘÍKLAD METASVĚTU

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Nikeland je vytvořen podle skutečného sídla společnosti se sídlem v Oregonu. V současné době mohou návštěvníci na platformě hrát "tag", "vybíjenou", a „zem je láva“, ale mohou si také navrhnout vlastní minihry. Společnost Nike chce časem integrovat herní momenty během celosvětových sportovních událostí, jako je mistrovství světa nebo Super Bowl. Sportovní značka bude pokračovat v aktualizaci virtuálního světa v zahrnovat integraci sportovců a produktů, píše CNBC.

Součástí Nikelandu je také digitální showroom, kde si uživatelé mohou obléknout svého avatara do konkrétního oblečení Nike. Je to prostor, kde mohou návštěvníci také objevovat nejnovější produkty společnosti. Metaverze, módní slovo v technologickém průmyslu poté, co se Facebook přejmenoval na Metu, je sdílený virtuální svět, kde mohou lidé komunikovat s ostatními prostřednictvím avatarů, užívat si koncerty a digitálně nakupovat.

ELEKTRONIZACE PROCESŮ V LOGISTICE

SLEZSKÁ

- V současné době jsou již běžné speciální **softwary pro komplexní plánování, řízení a optimalizaci dopravně-logistických procesů** v mezinárodním obchodě, které umožňují plánovat trasy, optimalizovat spotřebu paliva, navigovat, sledovat vozidla a spravovat vozový park.
- **Software pro plánování trasy** – zakázky jsou přiřazeny vozidlům tak, aby se minimalizovaly náklady a čas potřebný k ujetí trasy, klade důraz na efektivní plánování distribuce a transparentní řízení dopravně-distribučních procesů.
- Mezi další nástroje pro optimalizaci logistických procesů můžeme zařadit on-line řízení a monitorování vozidel pomocí **radiofrekvenční technologie** nebo **mobilních informací**, využití kontejnerů ve spojení s využitím radiofrekvenční technologie, **elektronické dokumenty**.

ELEKTRONICKÉ CELNÍ ŘÍZENÍ A VÝKAZNICTVÍ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- V rámci EU – **elektronický celní režim eCustoms** (řídí jej Evropská komise) s cílem zjednodušit celní postupy všech členských států EU – bezpapírové celní prostředí v celé Evropě.
 - Přidanou hodnotou je možnost využívat bezpapírové celní postupy, zjednodušení a sjednocení celních postupů na všech celních úřadech, sjednocení formátu zpráv na rozhraní mezi deklarantskou veřejností a celní správou, centrální databáze, usnadnění výměny informací mezi celními orgány členských států EU, legálního obchodu, kontrol, zefektivnění boje proti podvodům.
 - Elektronické výkaznictví – elektronický systém VAT Information Exchange System (VIES) – umožňuje kontrolovat řádné zdanění zboží.
 - Statistické sledování obchodu – používání systému Intrastat
-

ROBOTIKA V DISTRIBUČNÍM KANÁLU

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Využití robotů a strojů s inteligentními systémy k automatizaci úkolů, jako je organizace, přesuny, dodávky a vyhledávání výrobků ve skladu.
- Průmyslové roboty jsou spojeny se systémy umělé inteligence, které jim umožňují zvládat složitější proměnné a reagovat rychle a samostatně pomocí algoritmů.

Typy robotů a AI v logistice:

- automatizovaná ramena a stroje,
- drony,
- automatizované oblouky (umožňují uchovávat údaje o zásobách a expedici objednávek v reálném čase).

DOTAZY?

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost

POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

SLEZSKÁ

1. BERMAN, B.R., J.R. EVANS and P.M. CHATTERJEE, 2017. *Retail Management: A Strategic Approach*. 13th ed. New York: Pearson. ISBN 978-0-13-379684-1.
2. BOUČKOVÁ, 2006. *Marketing*. Prague: C.H.Beck. ISBN 80-7179-577-1. I
3. DAGMAR, J., 2013. *Strategický marketing - Strategie a trendy*. 2nd ed. Prague: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-4670-8.
4. GUPTA, S.M., 2016. *Reverse Supply Chains: Issues and Analysis*. Boca Raton: CRC Press. ISBN 978-1-4398-9903-8.
5. CHANDRASEKAR, K.S., 2010. *Marketing Management: Text & Cases*. New Delhi: Tata McGraw-Hill Education. ISBN 978-0-07-106773-7.
6. JAN, V. and V., MAREK, 2013. *Podnikové řízení*. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-4642-5.
7. MANNERS-BELL, J., 2013. *Global Logistics Strategies: Delivering the Goods*. London: Kogan Page Publishers. ISBN 978-0-7494-7024-1.
8. MULAČOVÁ, V. and MULAČ, P., 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4780-4.
9. PRAŽSKÁ, L. and J. JINDRA, 2002. *Retail management*. Prague: Management Press. ISBN 80-7261-059-7.
10. SOPLE, 2012. *Logistics Management*. 3rd ed. New Delhi: Pearson Education India. ISBN 978-81-317-1055-5.
11. STORBACK, K and J. LEHTINEN, 2002. *Řízení vztahů se zákazníky*. Prague: Grada. ISBN 80-7169-813-X.
12. Web portal BusinessInfo [online] [02.09.2019]. Available at: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/export-v-kostce-zapojeni-aktivity-eu-1131.html>.
13. Web portal Eurostat [online] [01.09.2019]. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Intra-EU_trade_in_goods_-_recent_trends.
14. [Webový portal Statista. Dostupný z: https://www.statista.com/chart/24527/total-volume-of-global-sea-trade/](https://www.statista.com/chart/24527/total-volume-of-global-sea-trade/)
15. Cullinane, K. and H. Haralambides, 2021. Global trends in maritime and port economics : the COVID-19 pandemic and beyond. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41278-021-00196-5>
16. <https://market-insights.upply.com/en/europe-the-rise-in-road-transport-prices-comes-to-an-end>

POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

SLEZSKÁ

1. MULAČOVÁ, V. a P. MULAČ, 2013. Obchodní podnikání ve 21. století. Prague: Grada. ISBN 978-80-247-4780-4.
2. DAVID, P.A., 2017. International logistics: The management of International Trade Operations. 5th ed. Berea: Cicero Books. ISBN 978-0-9894906-4-1
- 3.
4. https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-action-plan-supporting-eu-customs-protect-revenues-prosperity-and-security_cs
5. <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/pozastaveni-cel-na-suroviny-a-polotovary/autonomni-celni-suspenze-a-celni-kvoty--10962/>
6. <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/UCC/Stranky/default.aspx>
7. https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/UCC/Documents/UCC%20-%20Na%20C5%99%C3%ADzen%C3%AD%20Evropsk%C3%A9ho%20parlamentu%20a%20Rady%20952_2013/2013R0952_CS.pdf
8. <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/tranzit/Stranky/default.aspx>
9. <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/tranzit/Stranky/tranzit-Unie-a-spolecny-tranzitni-rezim.aspx>
10. <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/aktuality/Stranky/Formul%C3%A1n%C5%99-pro-pod%C3%A1n%C3%AD-tranzitn%C3%ADho-celn%C3%ADho-prohl%C3%A1n%C5%A1en%C3%AD.aspx>
11. <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>
12. <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/system-vseobecnych-celnich-preferenci/>
13. <https://www.celnisprava.cz/cz/aplikace/Stranky/kvoty.aspx>
14. <https://www.celnisprava.cz/cz/aplikace/Stranky/taric-cz.aspx>
15. https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=cs

POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

SLEZSKÁ

1. MULAČOVÁ, V. a P. MULAČ, 2013. Obchodní podnikání ve 21. století. Prague: Grada. ISBN 978-80-247-4780-4.
 2. DAVID, P.A., 2017. International logistics: The management of International Trade Operations. 5th ed. Berea: Cicero Books. ISBN 978-0-9894906-4-1
 3. SADGROVE, M.K., 2015. The Complete Guide to Business Risk Management. New York: Gower Publishing, Ltd. ISBN 978-1-4724-4221-5
 4. HIRSCHEY, M., 2009. Fundamentals of Managerial Economics. 9th ed. Mason: Cengage Learning. ISBN 978-0-324-58483-7
 5. LAMBING, P.A. and CH. R. KUEHL, 2014. Entrepreneurship. 4th ed. Harlow: Pearson Education. ISBN 978-1-292-04000-4
 6. MILES, D.A., 2011. Risk Factors and Business Models: Understanding the Five Forces of Entrepreneurial Risk and the Causes of Business Failure. Boca Raton: Universal Publishers. ISBN 978-1-59942-388-3.
-